

Vergaderjaar 1986–1987 Nr. 148

18437 (R1260)

Goedkeuring van het op 14 december 1973 te New York tot stand gekomen Verdrag inzake de voorkoming en bestraffing van misdrijven tegen internationaal beschermde personen, met inbegrip van diplomaten, Trb. 1981, 69

18438 (R1261)

Goedkeuring van het op 17 december 1979 te New York tot stand gekomen Internationaal Verdrag tegen het nemen van gijzelaars, Trb. 1981, 53

18439

Uitvoering van het op 14 december 1973 te New York tot stand gekomen Verdrag inzake de voorkoming en bestraffing van misdrijven tegen internationaal beschermde personen, met inbegrip van diplomaten en van het op 17 december 1979 te New York tot stand gekomen Internationaal Verdrag tegen het nemen van gijzelaars

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR JUSTITIE¹

Vastgesteld 3 maart 1987

De leden van de **C.D.A.**-fractie stelden enkele vragen omtrent het in wetsvoorstel 18439 voorgestelde artikel 282a Sr, hetgeen een gijzelingsartikel introduceert in het Wetboek van Strafrecht. Het artikel bevat in het eerste lid een maximumgevangenisstraf voor gijzeling van 10 jaar, in het tweede en derde lid maximumstraffen van 12 en 16 jaar voor gijzeling zwaar lichamelijk letsel ten gevolge hebbend resp. gijzeling de dood ten gevolge hebbend. Na de inwerkingtreding van de vervroegde invrijheidsstellingsbepalingen, betekent dit maxima van 6 2/3, 9 en 12 jaar.

Kunnen de bewindslieden de aan het woord zijnde leden informeren over de maximumgevangenisstraffen in andere landen op deze misdrijven. Het in wetsvoorstel 18438 goed te keuren verdrag van New York van 1979 tegen het nemen van gijzelaars, beoogt o.m. internationale solidariteit bij de berechting van ernstige misdrijven als gijzelingen. Wordt naar de mening van de bewindslieden aan het criterium van internationale solidariteit voldaan, als de strafmaat in Nederland aanzienlijk lager zou zijn dan in andere Verdragstaten?

Welke aanzuigende werking richting Nederland zal er naar het oordeel van de bewindslieden uitgaan van zulk een lagere strafmaat na goedkeuring van het verdrag van New York?

Is het juist, dat onder de thans vigerende bepalingen van het Wetboek van Strafrecht ontvoeringen met eis van losgeld moeten worden vervolgd

¹ Samenstelling: Mw. Leyten-de Wijkerslooth de Weerdesteyn (CDA) (voorzitter), Wagemakers (CDA), Kuiper (CDA), Mw. J. H. B. van der Meer (PvdA), Van Veldhuizen (PvdA), Burkens (VVD), Heijne Makkreel (VVD), Glastra van Loon (D66), Mw. Van Leeuwen (PSP), Mw. Bolding (CPN), De Gaay Fortman (PPR), Holdijk (SGP), Schuurman (RPF), Van der Jagt (GPV).

op basis van een combinatie van de artikelen wederrechtelijke vrijheidsberoving (artikel 382 Sr) en afpersing (artikel 317 Sr) met tesamen een maximumstrafbedreiging – na toepassing van de samenloopbepaling (57 Sr) – van 12 jaar (na invoering vervroegde invrijheidsstellingsbepalingen 9 jaar)? Na de aanvaarding van het voorliggende wetsvoorstel zal vervolging voor ontvoeringszaken naar het oordeel van deze leden plaats dienen te hebben op basis van het nieuwe artikel 282a Sr, met een maximumstraf van 10 jaar (6 2/3 jaar): de maximumstraffen in vergelijking met de huidige situatie zouden daardoor worden verlaagd. De leden van de C.D.A.-fractie zouden gaarne vernemen of dit de bedoeling van de bewindslieden is.

Delen de bewindslieden de opvatting dat reeds thans de strafmaat van een zo ernstig misdrijf als ontvoering met eis van losgeld te laag is en à fortiori de voorgestelde strafmaat in artikel 282a Sr te laag is?

De leden van de fracties van de **P.v.d.A.**, de **V.V.D.** en **D66** sloten zich bij deze vragen aan.

De leden van de fractie van de **P.v.d.A.** konden zich eveneens verplaatsen in de door de regering genoemde bedenkingen tegen deze verdragen als in de uiteindelijk door de regering gemaakte afweging.

In de argumentatie ten gunste van deze verdragen misten zij echter een element, dat huns inziens onontbeerlijk is en dat derhalve nog door de bewindslieden belicht zou moeten worden. Het ging hun om de vraag, in hoeveel gevallen het niet tot een strafvervolging heeft kunnen komen door het nog niet voorhanden zijn van de door deze verdragen gecreëerde vervolgingsmogelijkheden. Als deze vraag niet op zijn minst bij benadering beantwoord zou kunnen worden, zou toch het beeld ontstaan, dat deze verdragen meer uit een emotionele sfeer geboren zijn dan gegrond zijn op zakelijke analyse. Zou dat het geval zijn, dan is er te minder reden om aan de eerder genoemde bedenkingen voorbij te gaan. Ingaande op de hantering van het passieve personaliteitsbeginsel vroegen deze leden nog, of de passage onderaan bladzijde 11 van de memorie van toelichting zo begrepen moet worden, dat Nederland niet om uitlevering zal verzoeken om een vervolging op grond van dit beginsel in te stellen. Voorts vroegen zij, hoe gehandeld zal worden met uitleveringsverzoeken aan Nederland met het oogmerk een vervolging op grond van dit jurisdictiebeginsel in te stellen.

De leden van de **V.V.D.**-fractie deelden de zwaarwegende bedenkingen tegen in het bijzonder het verdrag van 14 december 1973, zoals deze in de memorie van toelichting op wetsvoorstel 18437 door de bewindslieden tot uiting zijn gebracht. Mét de bewindslieden waren zij echter van oordeel, dat het belang van internationale samenwerking ter bestrijding en zo mogelijk uitbanning van de onderhavige praktijken het zwaarst zal moeten wegen.

Zij wilden de volgende vragen stellen.

Komt het meer voor dat een internationaal verdrag wordt geclausuleerd door toevoeging van een resolutie waarin de toepassing van het verdrag onder het voorbehoud wordt gesteld dat daardoor het zelfbeschikkingsrecht niet zal worden aangetast? De bewindslieden geven in de memorie van toelichting aan, dat een aantal staten bij wege van stemverklaring te kennen heeft gegeven dat de onderhavige resolutie geen invloed heeft op de uit het verdrag voortvloeiende verplichtingen. Dit zijn echter staten waarvan niet te verwachten valt dat zij een zodanig beroep op het zelfbeschikkingsrecht zullen doen. Andere staten daarentegen hebben een dergelijke verklaring niet afgelegd, waaronder staten waarvan niet uit te sluiten valt dat zij wel eens een zodanig beroep op het zelfbeschikkingsrecht zullen doen. Is een dergelijke situatie wel eens eerder voorgekomen en zo ja, hebben laatstbedoelde staten zich wat gelegen laten liggen aan stemverklaringen welke niet door hen zelf werden afgelegd?

Zijn binnen de internationale gemeenschap meer verdragen inzake internationale rechtshulp in voorbereiding welke toepassing geven aan hetzij het passieve personaliteitsbeginsel hetzij het beginsel van «aut dedere aut iudicare»? Zo ja, hoe stelt het Koninkrijk zich daartegenover op?

Kan nader worden uiteengezet waarom op bladzijde 8 van de memorie van toelichting op wetsvoorstel 18 437 wordt gesproken van een negatief jurisdictiegeschil in gevallen waarin een staat van de hem toekomende sterkere rechtsmacht geen gebruik maakt zodat een staat met zwakkerè jurisdictie tot activering hiervan zal moeten overgaan?

Kan worden gesteld dat de op bladzijde 8 van de memorie van toelichting op wetsvoorstel 18 437 gegeven omschrijving «Negatieve jurisdictieconflicten komen, naar verwacht mag worden, vooral af op staten, die gelet op hun geografische ligging, hun open samenleving met publieke aandacht voor een toezicht op het doen en laten van politie en justitie en hun milde strafrechtelijke klimaat, een aantrekkelijk toevluchtsoord zouden kunnen vormen voor buitenlandse delinquenten» goed lijkt te passen op ons eigen land? Zo ja, welke gevolgtrekkingen verbinden de bewindslieden hieraan?

Brengt het voorbehoud, als weergegeven in stuk nr. 6 van wetsvoorstel 18 437, met zich dat het voor delinquenten als bedoeld in het verdrag aantrekkelijker wordt om de wijk te nemen naar Nederland dan naar andere verdragstaten, omdat in bepaalde gevallen Nederland eerst rechtsmacht zal uitoefenen nadat het Koninkrijk van een verdragspartij een verzoek om uitlevering heeft ontvangen en afgewezen, terwijl in andere verdragstaten rechtsmacht zal worden uitgeoefend zonder dat aan zodanige prealabele voorwaarde behoefte te zijn voldaan? Zo ja, wordt dan met het voorbehoud niet het risico gelopen van een zekere aanzuigende werking?

Kan worden aangegeven op welke wijze uitvoering zal worden gegeven aan het bepaalde sub a in artikel 4 van het verdrag van 14 december 1973 en aan het bepaalde sub a van artikel 4 van het verdrag van 17 december 1973?

Hoe moet de eerste zin van bladzijde 11 van de memorie van toelichting op wetsvoorstel 18 438 worden gelezen?

De leden van de **C.D.A.**-fractie zouden nog gaarne vernemen of buiten NATO-verband opererende militairen, zoals het MLF-detachement in de Sinai onder de werking van het verdrag op 14 december 1973 te New York tot stand gekomen verdrag (Trb. 1981, 69) vallen en indien zulks niet het geval is, welke internationale bescherming er bestaat ter voorkoming en bestraffing van misdrijvingen tegen deze categorie.

De voorzitter van de commissie,
Mevrouw Leyten-de Wijkerslooth de Weerdesteyn

De griffier van de commissie,
Mevrouw Dijkstra-Liesveld